

ELEMENT
ADVOCATEN

Prof. mr. A.A. Freriks
Luchthavenweg 81, 0.01
5657 EA Eindhoven
T 040-2350130
F 040-2350470
M 06-27359009
afreriks@element-advocaten.nl

NOTITIE

Datum : 11 augustus 2014
Betreft : Provincie Noord-Brabant/grenscorridor N69
Onze referentie : 2014.0147
Uw referentie : -

1. Inleiding

Per email van 6 augustus 2014 heeft de provincie Noord-Brabant verzocht advies uit te brengen over de juridische borging van de passende beoordeling en de aanvulling op de passende beoordeling inzake de Westparallel N69 (hierna: N69). Aanleiding voor het verzoek is het voorlopig toetsingsadvies van de Commissie voor de milieueffectrapportage (Cie m.e.r.). In dit voorlopig toetsingsadvies heeft de Cie m.e.r. voor zover hier van belang het volgende aangegeven.

- A. De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER en de Passende beoordeling voorafgaande aan de besluitvorming in beeld te brengen met welke maatregelen / welk alternatief aantasting van natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden wordt voorkomen. Kwantificeer daarbij ook de effectiviteit van de maatregelen en onderbouw de uitvoerbaarheid hiervan.
- B. De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER en de Passende beoordeling de effecten van geluidverstoring op daarvoor gevoelige doelsoorten te beoordelen aan de hand van de juiste kritische grenswaarden. De Commissie adviseert vervolgens inzicht te geven in eventuele mitigerende maatregelen om deze verstoring te voorkomen. Beschrijf daarbij de effectiviteit van deze maatregelen.
- C. De Commissie adviseert in een aanvulling de effectiviteit van de voorgestelde mitigatie in meer detail te analyseren door de risico's voor interne eutrofiering als gevolg van eventuele hoge sulfaatconcentraties en afstromend wegwater in kaart te brengen. Hierbij dient niet alleen te worden gekeken naar de effecten op het Natura 2000-instandhoudingsdoel Vochtige alluviale bossen, maar ook op de natte hooilanden van de Keersopperbeemden.- de effectiviteit van de voorgestelde mitigatie in meer detail te analyseren door de risico's voor interne eutrofiering als gevolg van eventuele hoge sulfaatconcentraties en afstromend wegwater in kaart te brengen.

De door de provincie voorgelegde vraag luidt:

De vraag is of u een controle wil uitvoeren op de juridische borging (dus niet de toegepaste methodiek) van de passende beoordeling en de aanvulling van de passende beoordeling, rekening houdend met de door de Cie m.e.r. aangehaalde jurisprudentie.

Op de drie door de Cie m.e.r. gesignaleerde tekortkomingen en de reactie daarop in de aanvulling op de passende beoordeling wordt in het onderstaande nader ingegaan. Conform verzoek worden de uitgangspunten en de methodiek van de passende beoordeling buiten beschouwing gelaten.

A. Effecten van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden

2. Toetsingsadvies Cie m.e.r.

In het voorlopig toetsingsadvies merkt de Cie m.e.r. op:

“Uit het MER blijkt dat alle onderzochte varianten zullen leiden tot een toename van stikstofdepositie op daarvoor gevoelige habitattypen in omliggende Belgische en Nederlandse Natura 2000-gebieden. Voor al deze gebieden is sprake van een overbelaste situatie waarbij de kritische depositiewaarden in de huidige situatie al ruim wordt overschreden. De Commissie is het daarom niet eens met de conclusie, die in het MER en de Passende beoordeling wordt getrokken, dat deze toename in stikstofdepositie niet zal leiden tot aantasting van natuurlijke kenmerken en waarden van de Natura 2000-gebieden. De Commissie geeft hiervoor de volgende argumenten:

1. de toename van stikstofdepositie is groter dan 0,051 mol per hectare per jaar. Dit is de grenswaarde die door de Provincie wordt gehanteerd in haar Verordening stikstof en Natura 2000 Noord-Brabant van 21 oktober 2010;
2. bij de beoordeling van de effecten wordt geanticipeerd op reguliere beheersmaatregelen die voor de omliggende Natura 2000 gebieden worden getroffen. Deze maatregelen bieden geen zekerheid dat de extra depositie van de nieuwe wegverbinding voldoende gemitigeerd wordt. De reguliere maatregelen dienen sowieso te worden uitgevoerd om een gunstige staat van instandhouding te bereiken, en hebben geen directe samenhang met de aanleg van de N69
3. de in het MER beschreven beheermaatregelen zijn alleen van toepassing op de Nederlandse Natura 2000-gebieden en bieden daarom geen zekerheid dat aantasting van natuurlijke kenmerken van de Belgische Natura 2000-gebieden voorkomen kan worden.

Daarmee ontbreekt in het MER een beschrijving van maatregelen of een alternatief waarmee aantasting van natuurlijke kenmerken en waarden van Natura 2000 gebieden voorkomen kan worden. Van de beheermaatregelen die in het MER genoemd worden ontbreekt ook een onderbouwing van de effectiviteit van deze maatregelen om de toename van de alternatieven te mitigeren en de zekerheid dat deze beheermaatregelen specifiek voor de N69 Westparallel zullen worden ingezet.”

3. (Aanvulling) passende beoordeling

In de (aanvulling op de) passende beoordeling zijn aanpak en uitgangspunten van de passende beoordeling nader toegelicht. In de kern komen deze op het volgende neer:

- het anticiperen op reguliere beheersmaatregelen is geen probleem, ook al hebben deze geen directe samenhang met de N69. In de passende beoordeling is de redeneerlijn geweest dat het gangbare beheer in het overgrote deel van de betrokken gebieden volstaat om het overschot aan stikstoftoevoer vanuit de lucht in meer dan voldoende mate af te voeren.
- Wanneer vaststaat dat het reguliere beheer en het eventueel uitgevoerde herstelbeheer voldoende is om het overschot aan stikstofdepositie, inclusief de extra bijdrage vanuit de nieuwe weg, af te voeren, is mitigatie niet nodig.

- De reguliere maatregelen en herstelmaatregelen maken immers deel uit van de natuurlijke kenmerken van het gebied en vormen dus ook een aspect van de feitelijke situatie waar nieuwe ontwikkelingen aan getoetst moeten worden.
- De stelling van de Commissie dat de zekerheid ontbreekt dat de in het beheersplan beschreven beheermaatregelen specifiek voor de N69 Westparallel zullen worden ingezet kan worden onderschreven. Zoals hierboven betoogd vloeit de zekerheid van uitvoering echter voort uit de verplichtingen van de Habitatrichtlijn en is een koppeling met de aanleg van de N69 nadrukkelijk ook niet aan de orde.

4. Advies

Kern van de redeneerlijn in de passende beoordeling is dat wanneer vaststaat dat het reguliere beheer en het eventueel uitgevoerde herstelbeheer voldoende is om het overschot aan stikstofdepositie, inclusief de extra bijdrage vanuit de nieuwe weg, af te voeren, mitigatie niet nodig is.

Op de vraag of het voldoende zeker is dat de maatregelen worden getroffen kom ik hierna nog terug. Allereerst wordt ingegaan op de principiële vraag of de gekozen insteek adequaat is om te komen tot de vaststelling dat als gevolg van aanleg en gebruik van de N69 de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied Leenderbos etc. niet worden aangetast. De redeneerlijn gaat feitelijk uit van de aanname dat wanneer het overschot aan stikstofdepositie boven de KDW, vermeerderd met de toename als gevolg van de N69 wordt afgevoerd, er dus als gevolg van de maatregelen 'ontwikkelingsruimte' is. Naar mijn mening kan deze redeneerlijn echter niet, althans niet zonder meer, tot succes leiden om de volgende redenen:

- Allereerst zouden behalve de ontwikkeling van de N69 ook andere economische ontwikkelingen (bijv. veehouderij) deze redenering kunnen volgen. De ruimte houdt immers op geen enkele wijze verband met de N69, en dus kan de ruimte voor de N69 ook niet worden geclaimd. Naar mijn oordeel is dit ook precies hetgeen de Cie m.e.r. beoogd te stellen wanneer wordt opgemerkt dat de zekerheid ontbreekt dat de maatregelen voor de N69 worden ingezet.
- Voorts wordt in de redeneerlijn geen enkele relatie gelegd tussen de maatregelen, de huidige staat van de habitats, de effecten van de reeds genomen maatregelen in het gebied en de realiseren instandhoudingsdoelen. Zowel uit passende beoordeling¹ als uit de gebiedsanalyse² (separaat als bijlage bijgevoegd) volgt dat (ondanks de tot op heden getroffen maatregelen) nog sprake is van overschrijding van de KDW voor verschillende habitattypen en dit ook aan het eind van de eerste beheerplanperiode nog wordt verwacht. Deze periode loopt in ieder geval af na 2018, het jaar waarin de N69 in gebruik zou moeten worden genomen. Uit de gebiedsanalyse blijkt ook dat er zelfs met alle aanvullend te treffen maatregelen voorlopig nog forse inspanningen moeten worden geleverd om de instandhoudingsdoelstellingen uiteindelijk te kunnen realiseren. Tegen deze achtergrond moet ook de reactie van de Cie m.e.r. worden gezien, waarin wordt opgemerkt dat de reguliere maatregelen sowieso dienen te worden uitgevoerd om een gunstige staat van instandhouding te behalen. De vraag is dus om welke reden aanvaardbaar is dat een deel van de positieve effecten van maatregelen kunnen worden gebruikt voor de N69, gelet op de huidige staat van het gebied en hetgeen in het gebied nog dient te worden verwezenlijkt. Met andere woorden, de passende beoordeling dient een relatie te

¹ p. 39. Zie ook pp. 48 e.v.

² PAS-analyse herstelstrategieën voor Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux, concept 6 december 2013.

leggen met de staat van het gebied en instandhoudingsdoelen, de maatregelen, het moment waarop deze worden genomen, het perspectief op het behalen van de doelen indien ontwikkelingen als de N69 worden toegestaan. De verplichting om deze relatie te leggen volgt uit een aantal uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. In de bijlage bij dit advies zijn de belangrijkste overwegingen opgenomen. De kernelementen zijn vetgedrukt weergegeven. Zoals uit deze jurisprudentie blijkt kan de gesommeerde toe- of afname van stikstofdepositie daarbij wel van belang zijn. Naar mijn mening is deze redenering echter als dragende onderbouwing niet voldoende.

In de passende beoordeling wordt opgemerkt dat ervan wordt uitgegaan dat de (effecten van) beheer- en herstelmaatregelen deel uitmaken van de natuurlijke kenmerken van het gebied en derhalve zijn verdisconteerd in de feitelijke situatie die bij de beoordeling van de effecten van de N69 het uitgangspunt vormt. Voor de reeds uitgevoerde maatregelen is deze aanname op zichzelf juist. In de passende beoordeling wordt echter op verschillende plaatsen opgemerkt dat nog aanvullende maatregelen nodig zijn. Er wordt echter niet ingegaan op de vraag of uitvoering van die maatregelen is verzekerd en of deze voorafgaand aan de realisering van de N69 zijn uitgevoerd en effect hebben. Deze maatregelen maken dus niet, of althans niet zonder meer, reeds onderdeel uit van de natuurlijke kenmerken van het gebied. Indien de passende beoordeling de betooglijn wil volgen dat gelet op de effecten van beheer- en herstelmaatregelen de kwaliteit en omvang van de habitats zodanig hebben verstrekt dat de toename als gevolg van de N69 de natuurlijke kenmerken niet aantast, zal dit nader dienen te worden onderbouwd. In de aanvulling op de passende beoordeling wordt voorgesteld om te voorzien in mitigerende maatregelen tot het moment waarop de herstelmaatregelen zijn genomen. Daar wordt ook voor het eerst aangegeven dat de effecten van de N69 vallen binnen de natuurlijke fluctuaties. Als dat zo is speelt het mitigatievraagstuk in beginsel niet. Het blijft ook onduidelijk welke maatregelen nu wel en niet kunnen worden geacht onderdeel uit te maken van de feitelijke situatie. Ook is onduidelijk of de mitigatie nu als extra maatregel kan worden aangemerkt bovenop de beheersinspanning, of in wezen een maatregel is die daar later in op gaat. In ieder geval deel ik gelet op hetgeen hiervoor is uiteengezet niet de conclusie dat de mitigatieopgave zonder meer vervalt indien de beoogde herstelmaatregelen voor ingebruikname van de N69 zijn uitgevoerd. Het is naar mijn mening dan ook nodig om een duidelijke uiteenzetting op te nemen zoals in het voorgaande is aangegeven in het licht van de jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak.

Ik merk op dat de gedachte dat de zekerheid van uitvoering voortvloeit uit de verplichtingen van de Habitatrichtlijn onjuist is. Uit de richtlijn vloeit ('slechts') een verplichting voort om maatregelen te nemen. De borging dat deze maatregelen ook daadwerkelijk worden genomen is daarmee echter niet verzekerd.

Naar mijn mening kunnen in een passende beoordeling in zijn algemeenheid ten aanzien van stikstofdepositie een drietal lijnen worden gevolgd:

1. De staat van instandhouding van de betrokken habitats is voldoende robuust om de ontwikkeling toe te staan.
2. De in het gebied uitgevoerde beheer- en herstelmaatregelen (en andere ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld autonome afname) leiden ertoe dat op het moment waarop de effecten van de voorgenomen ontwikkeling optreden, geen aantasting zal optreden van de natuurlijke kenmerken. In dat geval zijn mitigerende maatregelen niet noodzakelijk. Onderbouwing van deze stelling zal dan moeten plaatsvinden in het licht van de in de Bijlage aangehaalde jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

3. Indien 1 of 2 niet kunnen worden onderbouwd, moet worden gezocht naar mogelijkheden om de effecten van de voorgenomen ontwikkeling te mitigeren. Het mag daarbij niet gaan om maatregelen die sowieso al moeten worden uitgevoerd om de gunstige staat van instandhouding te bereiken. Voorts moet een formele koppeling worden gelegd met deze maatregelen in het te nemen besluit.

Ik merk volledigheidshalve op dat met het arrest van het Hof van Justitie van Europese Unie in de A2-zaak³ wel discussie is ontstaan over de vraag welk typen maatregelen mogen worden aangemerkt als mitigatie. Het feitencomplex in de zaak heeft betrekking op de verbreding van de A2 tussen Den Bosch en Eindhoven. Het in het geding zijnde wegverbredingsproject heeft ten gevolge van stikstofdepositie mogelijk significante gevolgen voor met name het stikstofgevoelige habitat 'blauwgrasland' in het nabij gelegen Natura 2000-gebied 'Vlijmens Ven, Moerputten en Bossche Broek'. In de passende beoordeling werd meegenomen dat nieuw blauwgrasland van gelijke of grotere omvang zou worden ontwikkeld elders in het Natura 2000-gebied. Deze maatregel werd als mitigerende maatregel opgevoerd. In de prejudiciële vragen, verzocht de Afdeling het Hof, samengevat, om duidelijkheid te verschaffen over de status van deze maatregelen in het licht van art. 6 Habitatrichtlijn. Anders dan bij de A2-zaak zijn bij de N69 de maatregelen waar de Cie m.e.r. naar vraagt niet als mitigatie t.b.v. van de aanleg van de weg aangevoerd. In zoverre is het arrest van het Hof niet een-op-een relevant. Echter, een aantal andere overwegingen van het Hof over de status van de maatregelen is wel relevant.

Hof preciseert dat bij een passende beoordeling maatregelen die de (rest)schade compenseren (lees: vervangen) niet in aanmerking worden genomen. De in het geding zijnde maatregelen voorzien in de toekomstige ontwikkeling van een nieuw areaal van dezelfde of grotere omvang van het tengevolge van het project aangetaste habitattypen blauwgrasland in een ander deel van het gebied, dat niet rechtstreeks door het wegverbredingsproject wordt aangetast. Die maatregelen zijn volgens het Hof geen mitigerende, maar compenserende maatregelen. De in het geding zijnde maatregelen dienen er volgens het Hof niet toe om de tengevolge van het wegverbredingsproject significante negatieve gevolgen voor het blauwgrasland in het gebied te voorkomen of zoveel mogelijk te verminderen, maar om deze gevolgen nadien te compenseren. In die omstandigheden kunnen die maatregelen niet garanderen dat het project de natuurlijke kenmerken van dit gebied niet zal aantasten. De eventuele positieve gevolgen van het achteraf tot ontwikkeling brengen van een nieuwe habitat, ook al zou het om een groter areaal van een hogere kwaliteit gaan dan het aangetaste habitattypen, zijn volgens het Hof bovendien, in de regel, onzeker en zullen hoe dan ook slechts binnen enkele jaren zichtbaar zijn. *Bijgevolg* kan daarmee in het kader van de bij die bepaling vastgestelde procedure geen rekening worden gehouden.

Wat deze twee laatste overwegingen aangaat, is een logische vervolgvraag of, in het geval over het effect van de maatregelen wél zekerheid gegeven kan worden en het resultaat van de maatregelen eerder zichtbaar wordt (waarbij je je moet afvragen wat het Hof onder 'eerder' verstaat), die maatregelen in voorkomend geval wél kunnen garanderen dat het project de natuurlijke kenmerken niet zal aantasten (lees: daarover 'wetenschappelijk gezien redelijkerwijs geen twijfel' bestaat). Met andere woorden, kunnen die maatregelen dan wél als mitigerende maatregelen worden opgevat? Het gebruik van het bijwoord 'bijgevolg' lijkt die weg niet af te sluiten, maar het Hof laat zich hierover helaas niet uit. Vooralsnog is nog onduidelijk welke gevolgen de uitspraak van het Hof zal hebben voor de mitigatie-jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de

³ Hof van Justitie van Europese Unie 15 mei 2014, C-521/12 (Briels e.a.)

Raad van State. Wat betreft de in de bijlage opgenomen uitspraken geldt in ieder geval dat een deel daarvan is gewezen hangende de procedure bij het Hof en deels zelfs na de conclusie van de Advocaat-Generaal. De Afdeling bestuursrechtspraak heeft geen reden gezien om die zaken aan te houden in afwachting van de uitspraak van het Hof. Dat zou er op kunnen wijzen dat de Afdeling bestuursrechtspraak geen bezwaren zag in de gevolgde lijn in relatie tot de Hof-procedure.

Wat betreft de beoordeling van effecten op het Natura 2000-gebied Hageven etc. kan worden aangesloten bij de beoordelingssystematiek in Vlaanderen. Ik neem aan dat de Vlaamse autoriteiten ook op de hoogte zijn gesteld/zijn betrokken in het kader van de m.e.r.

B. Herziene aanpak geluidsverstoring

Over dit onderdeel heb ik geen specifieke opmerkingen. Voor de opmerkingen over mitigatie en de juridische borging verwijs is naar onderdeel A. van dit advies.

C. Uitwerking vernetting Keersopperbeemden

Over dit onderdeel heb ik geen specifieke opmerkingen. Voor de opmerkingen over mitigatie en de juridische borging verwijs is naar onderdeel A. van dit advies.

BIJLAGE

ABRvS 16 april 2014, 201304768/1/R2 (RWE)

18.4. In de passende beoordeling zijn **per gebied per geselecteerd habitatype, de factoren onderzocht die van belang zijn voor het functioneren en het voorkomen van het habitatype, de huidige staat van instandhouding en de rol van stikstof in het systeem**. Deze beoordeling wordt in de stukken aangeduid als een systeembenadering. In de passende beoordeling staat beschreven dat de staat van instandhouding van de geselecteerde habitattypen onder druk staat door de accumulatie van stikstof in het systeem uit de afgelopen decennia, maar ook door het wegvallen van andere cruciale randvoorwaarden van de ecosystemen zoals een sterke vermindering van natuurlijke dynamiek, het wegvallen van natuurlijke begrazing en een verstoorde waterhuishouding. Per gebied, per habitatype zijn de omstandigheden, zoals de aanwezigheid van meer of minder dynamiek, beschreven. In de passende beoordeling is voorts aangegeven dat de extra stikstofdepositie zeer gering is, maar bijdraagt aan de bestaande stikstofovermaat in de bodem. Bij de beoordeling van de gevolgen van de stikstofdepositie is geen relatie gelegd met de eigenschappen van de habitattypen en de beschreven specifieke omstandigheden binnen de verschillende gebieden. In de passende beoordeling is geconcludeerd dat de berekende toename van stikstofdepositie weg valt in de foutenmarge van ecologische modellen en in het niet valt bij de jaarlijkse fluctuaties in de stikstofdepositie, zodat in de praktijk geen effect zal optreden als gevolg van de extra stikstofdepositie op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden.

18.5. Een systeembenadering waarbij **per gebied wordt gekeken naar de specifieke omstandigheden daarvan, de specifieke kenmerken van de habitattypen, de staat van instandhouding en de factoren die van belang zijn voor het functioneren en het voorkomen van de habitattypen** is in beginsel in lijn met het arrest van 7 september 2004 in zaak nr. C-127/02 (Kokkelvisserij; www.curia.europa.eu) van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen. Bij de toepassing van de systeembenadering in de thans voorliggende passende beoordeling zijn evenwel weliswaar de voornoemde aspecten onderzocht, maar een beoordeling van de toename van de stikstofdepositie waarbij een relatie met voornoemde aspecten wordt gelegd, ontbreekt. Aan de conclusie in de passende beoordeling dat geen effect zal optreden op de instandhoudingsdoelstellingen is immers louter ten grondslag gelegd dat de toename van stikstofdepositie wegvalt in de foutenmarge van ecologische modellen en in het niet valt bij de jaarlijkse fluctuaties. De systeembenadering heeft ook ten grondslag gelegen aan de eerdere aan RWE verleende Nb-w-vergunningen. Voor zover verweerders en RWE menen dat de Afdeling deze systeembenadering in haar eerdergenoemde uitspraak van 24 augustus 2011 heeft geaccepteerd, overweegt de Afdeling onder verwijzing naar overweging 2.4.10 van die uitspraak dat alleen is overwogen dat duidelijk is op welke wijze de huidige staat van instandhouding van de habitattypen wordt betrokken in de beoordeling van de systeembenadering.

Nu in de passende beoordeling is geconcludeerd dat de kritische depositiewaarden van het habitatype grijze duinen subtype C op Duinen Schiermonnikoog en Duinen Ameland en van het habitatype hoogvenen in het Fochteloërveld en Witterveld door de uitstoot als gevolg van het project verder zullen worden overschreden, en niet uit de toepassing van de gehanteerde systeembenadering in de passende beoordeling volgt dat als gevolg daarvan geen significante effecten voor deze habitattypen optreden, hebben verweerders niet de vereiste zekerheid verkregen dat de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000 gebieden in Nederland niet worden aangetast.

In de passende beoordeling staat dat uit voorzorg kan worden overwogen om maatregelen te treffen gericht op het wegnemen van stikstof uit de bodem. **Aan onderhavige vergunningen zijn voorschriften verbonden op grond waarvan stikstof gerelateerde maatregelen uitgevoerd dienen te worden.** In het navolgende zal de Afdeling naar aanleiding van de beroepsgronden daarom ingaan op deze maatregelen.

Natuurmaatregelen

18.6. De Waddenvereniging en andere en Greenpeace en andere betogen dat diverse onverplichte natuurmaatregelen ten onrechte in de passende beoordeling zijn meegewogen. Het vergunnen van dergelijke maatregelen is volgens hen in strijd met de Nbw 1998 en de systematiek van de Habitatrictlijn. De Waddenvereniging en andere en Greenpeace en andere betogen voorts dat de natuurmaatregelen voor de gebieden Duinen Ameland, Duinen Schiermonnikoog, Fochteloëreveen en Witterveld ten onrechte als aanvullende natuurmaatregelen zijn aangemerkt. Volgens hen gaat het om algemene beheermaatregelen die ook los van de vergunningen uitgevoerd dienen te worden, omdat de gunstige staat van instandhouding van de relevante habitattypen in de deze gebieden nog niet is bereikt. Mochten deze maatregelen toch als aanvullende natuurmaatregelen moeten worden aangemerkt, dan betreffen het compenserende maatregelen en geen mitigerende maatregelen, zo stellen zij. Omdat de maatregelen niet bestuursrechtelijk zijn geborgd, is volgens SNM en DU ten onrechte getoetst op basis van de verwachting dat de maatregelen zullen worden uitgevoerd. Ook betogen SNM en DU dat ten onrechte niet is gekozen voor brongerichte maatregelen. Greenpeace en andere brengen verder naar voren dat verweerders de veronderstelde positieve effecten van algemeen beheer niet mogen wegstrepen tegen de extra depositie van het vergunde project. Zij stellen daartoe dat slechts een gedeelte van de beschermde habitattypen kunnen profiteren van de natuurmaatregelen. Meer subsidiair voeren zij aan dat de natuurmaatregelen passend hadden moeten worden beoordeeld, omdat voor een beheerplan ook een passende beoordeling moet worden gemaakt en de beoogde effecten inzichtelijk moeten zijn.

Greenpeace en andere en SNM en DU betwisten tot slot de effectiviteit van de voorgeschreven natuurmaatregelen.

18.7. Ten aanzien van het aangevoerde dat het om reguliere beheermaatregelen gaat die ook los van de vergunningen uitgevoerd zullen worden, overweegt de Afdeling het volgende. In het verweerschrift is uiteengezet dat de natuurmaatregelen verschillen van reguliere beheermaatregelen, omdat het hoofdzakelijk om inrichtingsmaatregelen gaat waarmee structurele aanpassingen in het gebied worden aangebracht. Voor het overige is sprake van maatregelen die een aanvulling vormen op bestaand beheer. Gelet hierop en gelet op de aard van de maatregelen acht de Afdeling het standpunt van verweerders dat de aan de vergunningen verbonden maatregelen geen maatregelen betreffen die in het kader van algemeen beheer worden uitgevoerd aannemelijk. Gezien deze conclusie faalt het betoog van Greenpeace en andere dat de positieve effecten van algemeen beheer niet mogen worden weggestreept tegen de effecten van het project.

18.8. Wat betreft het betoog dat de maatregelen niet in de vergunningen zijn geborgd, overweegt de Afdeling dat beide vergunningen voorschriften bevatten met betrekking tot het verplicht uitvoeren van stikstof gerelateerde maatregelen. Het gaat om maatregelen in Fochteloërveen en Witterveld en om maatregelen die in het rapport 'Natuurprojecten van RWE in Noord-Nederland, Deelrapport stikstofgevoelige habitattypen' (hierna: het rapport Natuurprojecten) als fase 1 zijn aangeduid. Het rapport Natuurprojecten bevat fase 1 maatregelen

voor onder meer de Natura 2000-gebieden Duinen Ameland en Duinen Schiermonnikoog. Naar het oordeel van de Afdeling zijn de verplicht uit te voeren maatregelen aan te merken als mitigerende maatregelen, omdat deze maatregelen zijn bedoeld om mogelijke negatieve effecten van het project te voorkomen of te verzachten. Van onverplichte maatregelen of compenserende maatregelen is, anders dan betoogd, geen sprake.

18.9. In de passende beoordeling is aangegeven dat het resultaat van de duinherstelmaatregelen op Duinen Ameland en Duinen Schiermonnikoog is dat vele tientallen keer meer stikstof wordt afgevoerd dan door de extra depositie van het project gedurende de hele levensloop van de centrale wordt aangevoerd. Volgens het deskundigenbericht geeft de stikstofbalans een te positieve voorstelling van zaken, omdat het niet voor de hand ligt om de totale stikstofafname als gevolg van de maatregelen te vergelijken met de gecumuleerde stikstoftoename door de centrale over 30 jaar. Niettemin zal voor de Natura 2000-gebieden Ameland en Schiermonnikoog sprake zijn van een positieve stikstofbalans, omdat als gevolg van de maatregelen per saldo meer stikstof uit de habitattypen zal worden afgevoerd dan er als gevolg van de vergunde centrale bijkomt. Verweerders hebben in hetgeen is aangevoerd geen aanleiding hoeven zien om te veronderstellen dat de effecten van de maatregelen niet toereikend zullen zijn om te verzekeren dat de instandhoudingsdoelstellingen worden behaald.

18.10. De stikstofmaatregelen op Duinen Ameland en Duinen Schiermonnikoog bestaan uit het verwijderen van bomen en struiken, plaggen, intensivering of uitbreiding van begrazing en het stimuleren van bestuiving. Met name plaggen is bedoeld om de geaccumuleerde stikstof uit de bodem te verwijderen. Volgens het deskundigenbericht wordt het afplaggen in de PAS-herstelstrategiedocumenten voor alle drie de subtypen van het habitatype grijze duinen als bewezen effectieve maatregel beschouwd. De Afdeling ziet in hetgeen SNM en DU naar voren hebben gebracht geen aanleiding daaraan te twijfelen.

18.11. Greenpeace en andere hebben ter onderbouwing van hun betoog dat de maatregelen in Fochteloërveen en Witterveld niet de vereiste zekerheid over het uitblijven van significante effecten zullen opleveren een notitie van drs. J. Tonckens van 21 augustus 2013 overgelegd. Volgens deze notitie wordt bij deze maatregelen alleen het effect op de hoogveenhabitattypen H7710A en H7120 genoemd, terwijl Fochteloërveen ook voor de stikstofgevoelige habitattypen zure vennen (H3160), vochtige heiden (H4010A) en droge heiden (H4030) is aangewezen. Hieromtrent overweegt de Afdeling dat voor de beoordeling van de effecten van de depositietoename gekozen is om in de hoogveengebieden de habitattypen met de laagste kritische depositiewaarden te selecteren. De Afdeling acht dit niet onredelijk, omdat daarmee de meest stikstofgevoelige habitattypen zijn geselecteerd. De kritische depositiewaarden van de habitattypen die in de notitie worden genoemd zijn hoger dan de kritische depositiewaarden van de geselecteerde habitattypen actief hoogveen (H7110A) en herstellend hoogveen (H7120). Ten aanzien van het in de notitie gestelde dat het verwijderen van berkenopslag in de gebieden geen effectieve maatregel is om de condities van het hoogveen te verbeteren, omdat daarmee de oorzaak niet wordt weggenomen, overweegt de Afdeling dat in het deskundigenbericht staat dat het verwijderen van berkenopslag in de PAS-herstelstrategie als enige geschikte maatregel tegen de effecten van stikstofdepositie voor habitatype H7110A wordt genoemd. In het deskundigenbericht is verder gesteld dat het verwijderen van berkenopslag effectief is, omdat daarmee de effectketen van vermessing en verdroging in enige mate wordt geremd. Niet gebleken is dat deze stelling onjuist is. Gelet op het vorengaande faalt het betoog van Greenpeace en andere.

18.12. De effecten van de mitigerende maatregelen zijn onderzocht en staan beschreven in het document "Maatregelenpakket Fochterloërveen en Witterveld" van Arcadis van 12 juni 2012 en het rapport Natuurprojecten. Greenpeace en andere betogen tevergeefs dat deze maatregelen ook aan een passende beoordeling onderworpen hadden moeten worden, nu de Nbw 1998 noch de Habitatrichtlijn hiertoe nopen. De maatregelen zijn immers geen onderdeel van het vergunde project.

18.13. Gelet op het hiervoor overwogene komt de Afdeling tot de conclusie dat terecht is aangenomen dat de toename van stikstofdepositie als gevolg van het project, gezien in samenhang met de mitigerende maatregelen, niet zal leiden tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden Duinen Ameland, Duinen Schiermonnikoog, Fochteloërveen en Witterveld.

ABRvS 9 april 2014, 201300084/1/R4 (bestemmingsplan Rockanje)

5.3. Het plangebied ligt op een afstand van ongeveer 2 km van het Natura 2000-gebied Voornes Duin. Ten behoeve van de vaststelling van het plan is een passende beoordeling gemaakt, bestaande uit de plan-MER en het daarbij behorende rapport "Herziene habitattoets effecten stikstofdepositie uitbreiding veehouderijbedrijf [locatie], te Rockanje" van Goderie Ecologisch Advies van november 2011 (hierna: passende beoordeling). Volgens de passende beoordeling zijn effecten van de uitbreiding van de veehouderij op een aantal habitattypen niet uit te sluiten. Vervolgens heeft een nadere effectbeoordeling in cumulatie met andere plannen en projecten plaatsgevonden. Volgens deze beoordeling zijn de berekende maximaal mogelijke worst case voorspelde cumulatieve effecten op het subhabitattype "grijze duinen kalkrijk" (H2130A) beperkt van omvang, maar niet geheel uit te sluiten en is het terreinbeheer op dit moment niet overal voldoende intensief om maximaal mogelijke effecten geheel te voorkomen. Ook voor het subhabitattype "grijze duinen heischraal" (H2130C) geldt dat effecten niet geheel uit te sluiten zijn. In beide gevallen wordt er in de passende beoordeling van uitgegaan dat instandhoudingsmaatregelen in het kader van het beheerplan worden uitgevoerd, zodat de cumulatieve effecten niet optreden en significante effecten op de instandhoudingsdoelen kunnen worden uitgesloten. In de passende beoordeling wordt geconcludeerd dat de maximaal berekende effecten weliswaar substantieel kunnen zijn, maar dat door de intensiveringen en/of uitbreidingen van het beheer voortkomend uit de Natura 2000-beheerplannen de effecten van de verhoogde stikstofdepositie zich niet voordoen.

5.4. Onder verwijzing naar de uitspraak van 30 oktober 2013 in zaak nrs. 201203812/1/R2 en 201203820/1/R2, overweegt de Afdeling dat de raad, in geval instandhoudingsmaatregelen noodzakelijk zijn om de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied te kunnen realiseren en - wegens het ontbreken van een directe samenhang met het onderhavige plan - deze niet als mitigerende maatregelen kunnen worden aangemerkt, aan de hand van de passende beoordeling inzichtelijk dient te maken dat de zekerheid is verkregen dat het onderhavige plan - ook zonder dat mitigerende maatregelen zijn voorzien - de natuurlijke kenmerken van het betrokken Natura 2000-gebied niet zal aantasten. In de passende beoordeling zijn de instandhoudingsmaatregelen in de vorm van bestaand beheer - dat mede bepalend is voor de huidige staat van instandhouding van de habitattypen - betrokken, evenals mogelijke toekomstige maatregelen die bestaan uit uitbreiding en intensivering van bestaande instandhoudingsmaatregelen. Om deze maatregelen als feitelijke ontwikkeling in de passende beoordeling te kunnen betrekken, moet in de eerste plaats met een voldoende mate van zekerheid vaststaan dat deze maatregelen daadwerkelijk zullen worden uitgevoerd. Hetgeen de vereniging op dit punt naar voren heeft gebracht, geeft de Afdeling geen aanleiding om daaraan te twijfelen. Voorts dienen niet alleen de verwachte positieve effecten, maar ook eventuele negatieve effecten

daarvan op de kwalificerende habitattypen, habitatsoorten en vogelsoorten te worden beoordeeld in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen voor het betrokken Natura 2000-gebied.

5.5. Onder verwijzing naar dezelfde uitspraak van 30 oktober 2013, overweegt de Afdeling dat in de passende beoordeling weliswaar uiteen wordt gezet welke instandhoudingsmaatregelen getroffen kunnen worden, maar dat onvoldoende aandacht is besteed aan zowel de verwachte positieve als negatieve effecten van de uitvoering, voortzetting dan wel uitbreiding en intensivering van instandhoudingsmaatregelen die zullen worden uitgevoerd in het betrokken Natura 2000-gebied, afgezet tegen de verwachte effecten van het plan op dat gebied en het kunnen verwezenlijken van de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied. Dit klemmt temeer nu de uitbreiding van de veehouderij leidt tot een toename van de stikstofdepositie, terwijl in de autonome situatie de achtergronddepositie van stikstof de kritische depositiewaarde voor het habitatype "grijze duinen heischraal" in Voornes Duin reeds overschrijdt en tevens voor beide voornoemde habitattypen een verbeterdoelstelling geldt. In de passende beoordeling is naar het oordeel van de Afdeling onvoldoende gekwantificeerd hoe de achtergronddepositie van stikstof tezamen met de toename van stikstofdepositie als gevolg van het onderhavige plan zich verhoudt ten opzichte van de hoeveelheid stikstof die wordt verwijderd met de beoogde instandhoudingsmaatregelen uit het betrokken Natura 2000-gebied. Hierdoor is niet duidelijk of verslechtering van de in dat gebied aanwezige stikstofgevoelige habitattypen daarmee wordt voorkomen en of de beoogde instandhoudingsmaatregelen voldoende zijn voor het op termijn behalen van de instandhoudingsdoelstellingen.

5.6. Uit het voorgaande volgt dat de raad zich in het bestreden besluit ten onrechte op het standpunt heeft gesteld dat uit de passende beoordeling blijkt dat de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebied Voornes Duin niet zullen worden aangetast. In zoverre slaagt het betoog.

ABRvS 30 oktober 2013, 201203812/1/R2 en 201203820/1/R2 (Electrabel Nederland N.V. , thans: GDF Suez Energie Nederland N.V.)

9.3. Niet in geschil is dat de oprichting van de elektriciteitscentrales van E.ON en GDF Suez zijn aan te merken als projecten in de zin van artikel 19d, eerste lid, van de Nbw 1998 en dat die projecten mogelijk significante gevolgen kunnen hebben voor de omliggende Natura 2000-gebieden. Evenmin is in geschil dat aan de projecten geen maatregelen zijn verbonden, die ertoe strekken dat de door de centrales te veroorzaken toename van stikstofdepositie op de betrokken Natura 2000-gebieden wordt voorkomen of beperkt. In de passende beoordeling die is vereist om tot verlening van een vergunning voor deze projecten ingevolge artikel 19d van de Nbw 1998 te kunnen overgaan, is de uitvoering van instandhoudingsmaatregelen betrokken. **Vast staat dat de uitvoering van deze instandhoudingsmaatregelen niet afhankelijk is van het realiseren van een of beide elektriciteitscentrales. De bewuste instandhoudingsmaatregelen zijn noodzakelijk om de instandhoudingsdoelstellingen van de betrokken Natura 2000-gebieden te kunnen realiseren en kunnen - wegens het ontbreken van een directe samenhang met de onderhavige projecten - niet als mitigerende maatregelen worden aangemerkt. De opgenomen verplichting in de voorschriften tot uitvoering van die instandhoudingsmaatregelen, zoals beschreven in de NOx-bijlage behorend bij de voorschriften, maakt dat niet anders. Ook ten aanzien van de door het college gestelde overdimensionering van de voorziene instandhoudingsmaatregelen, nog daargelaten of daarvan sprake is, is niet gebleken dat deze geheel of gedeeltelijk samenhangt met de onderhavige projecten.**

Gezien het voorgaande dient het college in dit geval aan de hand van de passende beoordeling inzichtelijk te maken dat de zekerheid is verkregen dat de onderhavige projecten - ook zonder dat mitigerende maatregelen zijn voorzien - de natuurlijke kenmerken van de betrokken Natura 2000-gebieden niet zullen aantasten. In de passende beoordeling zijn de instandhoudingsmaatregelen in de vorm van bestaand beheer - dat mede bepalend is voor de huidige staat van instandhouding van de habitattypen - betrokken, evenals mogelijke toekomstige maatregelen die bestaan uit uitbreiding en intensivering van bestaande beheermaatregelen. Om deze maatregelen als feitelijke ontwikkeling in de passende beoordeling te kunnen betrekken, moet in de eerste plaats met een voldoende mate van zekerheid vaststaan dat deze maatregelen daadwerkelijk zullen worden uitgevoerd. Hetgeen Greenpeace en SNM op dit punt naar voren hebben gebracht, geeft de Afdeling geen aanleiding om daaraan te twijfelen. Voorts dienen niet alleen de verwachte positieve effecten, maar ook eventuele negatieve effecten daarvan op de kwalificerende habitattypen, habitatsoorten en vogelsoorten te worden beoordeeld in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen voor de betrokken Natura 2000-gebieden.

9.4. Uit de passende beoordeling noch uit de NOx-bijlage blijkt of de voorziene instandhoudingsmaatregelen eenmalig of blijvend in uitvoering zijn dan wel zullen worden uitgevoerd in de Natura 2000-gebieden, Meijndel & Berkheide, Westduinpark & Wapendal, Solleveld & Kapittelduinen, Duinen Goeree & Kwade Hoek en Voornes Duin.

Voorts is in de passende beoordeling per Natura 2000-gebied onvoldoende aandacht besteed aan zowel de verwachte positieve als negatieve effecten van de uitvoering, voortzetting dan wel uitbreiding en intensivering van instandhoudingsmaatregelen die zullen worden uitgevoerd in de betrokken Natura 2000-gebieden, afgezet tegen de verwachte effecten van de twee onderhavige projecten op die gebieden en het kunnen verwezenlijken van de instandhoudingsdoelstellingen van die gebieden. Dit klemmt temeer nu het in bedrijf nemen van de elektriciteitscentrales leidt tot een toename van stikstofdepositie, terwijl in de autonome situatie de achtergronddepositie van stikstof de kritische depositiewaarde voor de habitattypen in bepaalde delen van de betrokken Natura 2000-gebieden reeds overschrijdt en tevens voor een aantal van die habitattypen een verbeterdoelstelling geldt. Bovendien zullen de voorziene instandhoudingsmaatregelen niet leiden tot een afname van de achtergronddepositie van stikstof op de daarvoor gevoelige habitattypen. In de passende beoordeling is naar het oordeel van de Afdeling onvoldoende gekwantificeerd hoe de achtergronddepositie van stikstof tezamen met de toename van stikstofdepositie als gevolg van onderhavige projecten zich verhoudt ten opzichte van de hoeveelheid stikstof die wordt verwijderd met de beoogde instandhoudingsmaatregelen uit de betrokken Natura 2000-gebieden. Hierdoor is niet duidelijk of verslechtering van de in die gebieden aanwezige stikstofgevoelige habitattypen daarmee wordt voorkomen en of de beoogde instandhoudingsmaatregelen voldoende zijn voor het op termijn behalen van de instandhoudingsdoelstellingen en in hoeverre bij de huidige omvang van die instandhoudingsmaatregelen sprake is van de door het college gestelde overdimensionering. Ook is in de passende beoordeling niet inzichtelijk gemaakt dat zonder het treffen van mitigerende maatregelen voor de twee onderhavige projecten - in de vorm van aanvullende maatregelen gericht op het wegnemen van de extra stikstofdepositie, saldering of anderszins - geen afbreuk wordt gedaan aan de effectiviteit van de beoogde instandhoudingsmaatregelen die een bijdrage moeten leveren aan het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen voor de stikstofgevoelige habitattypen in de betrokken Natura 2000-gebieden. Evenmin blijkt uit de passende beoordeling dat het - op termijn - behalen van die instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar wordt gebracht.

9.5. Uit het voorgaande volgt dat het college zich in de bestreden besluiten ten onrechte op het standpunt heeft gesteld dat het uit de passende beoordeling de zekerheid heeft verkregen dat de natuurlijke kenmerken van de zeven betrokken Natura 2000-gebieden niet zullen worden aangetast.

ABRvS 31 oktober 2012, 201201588/1/R4 (Provinciaal inpassingsplan N381)

28.3. Uit de voortoets die in 2007 is verricht, volgt dat niet kan worden uitgesloten dat vanwege de in het inpassingsplan voorziene herontwikkeling van de N381 significante gevolgen optreden voor een aantal habitattypen in de Natura 2000-gebieden Wijnjeterper Schar en Drents-Friese Wold & Leggelderveld. In opdracht van provinciale staten heeft Buro Bakker de toename van de stikstofdepositie als gevolg van de herontwikkeling van de N381 berekend en heeft hij de effecten daarvan op de desbetreffende habitattypen in beeld gebracht. Voorts heeft Buro Bakker onderzocht wat de effecten voor deze habitattypen zijn na het nemen van maatregelen die provinciale staten blijkens paragraaf 6.1 van de passende beoordeling voor de Wijnjeterper Schar en paragraaf 6.1 van de passende beoordeling van het Drents-Friese Wold & Leggelderveld hebben voorgesteld. Uit zowel de passende beoordeling van de Wijnjeterper Schar als die van het Drents-Friese Wold & Leggelderveld volgt dat de herontwikkeling van de N381 voor de onderzochte habitattypen geen negatieve gevolgen heeft. Voor sommige van die habitattypen brengt de herontwikkeling zelfs positieve effecten met zich wat betreft de kwaliteit en de mogelijkheid tot uitbreiding. Beide passende beoordelingen concluderen dan ook dat de herontwikkeling met zekerheid niet leidt tot negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen voor het natuurgebied. Volgens de passende beoordelingen bestaat aldus de zekerheid dat het inpassingsplan de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden Wijnjeterper Schar en Drents-Friese Wold & Leggelderveld niet zal aantasten.

28.4. In het bij de passende beoordeling gevoegde memo van Arcadis van 12 april 2011 is onderbouwd waarom is uitgesloten dat als gevolg van de in het plan voorziene herontwikkeling van de N381 enig effect optreedt voor de in het Drents-Friese Wold & Leggelderveld voorkomende habitattypen Heischrale graslanden (H6230) en Oude eikenbossen (H9190). De juistheid van deze onderbouwing is door de Stichting niet bestreden. Er bestaat dan ook geen aanleiding voor het oordeel dat deze habitattypen ten onrechte niet zijn meegenomen in de passende beoordeling voor het Drents-Friese Wold & Leggelderveld.

28.5. Onbetwist is dat in een voldoende mate van zekerheid vaststaat dat in de autonome ontwikkeling een afname van de stikstofdepositie optreedt. Voor het oordeel dat bij de beoordeling van de effecten van de herontwikkeling van de N381 geen rekening met deze afname gehouden had mogen worden, bestaat naar het oordeel van de Afdeling geen aanleiding. **De Afdeling merkt nog op dat hier - anders dan in de door de Stichting aangehaalde uitspraak van 7 december 2011 in zaak nrs. 201011757/1/R1 en 20102728/1/R1 (Parkstad Limburg) - de effecten van de toename van de stikstofdepositie ten gevolge van de N381 in relatie tot het behalen van de verbeterdoelstellingen voor de voor stikstof gevoelige habitattypen inzichtelijk zijn gemaakt.**

28.6. De Afdeling ziet evenmin aanleiding voor het oordeel dat de maatregelen die door provinciale staten zijn voorgesteld niet in de effectbeoordelingen hadden mogen worden betrokken. Van deze maatregelen wordt in de passende beoordelingen immers aangetoond dat zij schadelijke effecten voor de onderzochte habitattypen kunnen voorkomen. Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen (uitspraak van 7 mei 2008 in zaak nr. 200604924/1) mogen zulke mitigerende maatregelen bij de passende beoordeling worden betrokken. De Stichting heeft geen concrete gegevens naar voren gebracht op grond waarvan hieraan moet worden getwijfeld.

Het betoog van de Stichting en de Bewonerscommissie dat de uitvoering van deze maatregelen niet is verzekerd, mist feitelijke grondslag. In artikel 7, lid 7.4, onder d, en artikel 8, lid 8.4, onder d, van de planregels is, voor zover hier van belang, bepaald dat de gronden met een verkeersbestemming, na aanleg van de autoweg N381 en reconstructie, uitsluitend voor doorgaand gemotoriseerd regulier verkeer mogen worden gebruikt wanneer de in de passende beoordelingen genoemde mitigerende maatregelen zijn getroffen en in stand worden gehouden.

28.7. In de Natura 2000-gebieden Wijnjeterper Schar en Drents-Friese Wold & Leggelderveld komen habitattypen met verbeterdoelstellingen voor waarvan de kritische depositiewaarde voor stikstof al wordt overschreden. De toename van de stikstofdepositie als gevolg van de herontwikkeling van de N381 leidt volgens de passende beoordelingen - mede vanwege de hiervoor genoemde maatregelen - echter niet tot negatieve effecten op de habitattypen en de mogelijkheden om de verbeterdoelstelling van deze habitattypen te bereiken. De Stichting heeft niet met een tegenrapport of andere objectief verifieerbare gegevens aannemelijk gemaakt dat deze conclusie onjuist is.

28.8. Volgens de passende beoordelingen waren er ten tijde van de vaststelling van het besluit geen concrete plannen of projecten waar rekening mee gehouden had moeten worden. Van de twee projecten die de Stichting heeft gemeld, acht de Afdeling op grond van de toelichting ter zake van provinciale staten aannemelijk dat deze ten tijde van de vaststelling van het inpassingsplan nog niet in procedure waren.

28.9. Voor zover de Stichting aanvoert dat ten aanzien van het habitatype Actieve Hoogvenen, subtype heideveentjes (H7110B) niet aan de voorwaarden van artikel 19g, derde lid, van de Nbw 1998 is voldaan, verwijst de Afdeling naar haar uitspraak van 24 augustus 2011 in zaak nrs. 200900425/1/R2 en 200902744/1/R2. In navolging hiervan overweegt de Afdeling dat artikel 19g, derde lid, van de Nbw 1998 zo moet worden gelezen dat de daarin vervatte voorwaarden alleen van toepassing zijn indien uit de passende beoordeling niet de zekerheid is verkregen dat de natuurlijke kenmerken van een prioritair habitatype niet worden aangetast vanwege een of meerdere projecten. Op grond van de in de passende beoordeling vervatte conclusie ten aanzien van het prioritaire habitatype Actieve Hoogvenen, subtype heideveentjes, hebben provinciale staten terecht aangenomen dat ten aanzien van dit habitatype die zekerheid aanwezig is.

28.10. Gelet op het vorenstaande hebben provinciale staten zich terecht op het standpunt gesteld dat de zekerheid bestaat dat het inpassingsplan de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden Wijnjeterper Schar en Drents-Friese Wold & Leggelderveld niet zal aantasten.